

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2021-04-12
Stockholm

Mål nr
M 9300-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-08-12 i mål nr M 911-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

Motpart

1. M L
2. E P

SAKEN

Tillsyn av strandskyddet inom fågelskyddsområdet vid Osbysjön på fastigheten X i Osby kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom avseende Länsstyrelsen i Skåne läns föreläggande den 28 januari 2019 i ärende nr 515-29905-2018 endast på följande sätt:

- Punkt 1 i föreläggandet och för den punkten föreskrivet vite fastställs.
  - Punkt 3 i föreläggandet, med undantag för de delar som avser grillplats och stenplattor, och för den punkten föreskrivet vite fastställs.
-

Dok.Id 1643103

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa punkt 1 och 3 i föreläggandet, med undantag för de delar som avser avlägsnande av grillplats och stenplattor, inklusive för de punkterna föreskrivna viten, samt fastställa för punkten 2 föreskrivet vite.

M L och **E P** har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande:

Behovet av strandskyddstillsyn är mycket stort och myndigheterna kan inte omedelbart agera mot alla överträdelser. Det kan dröja många år innan en överträdelse uppdagas och det är inte helt ovanligt att fastigheten i fråga hinner överlätas under denna tid. Att en överträdelse pågått under lång tid och att det kan ha varit möjligt att förelägga en tidigare ägare att vidta rättelse kan inte ha någon avgörande betydelse vid prövningen av ett föreläggande. Det är skäligt att förvänta sig att den som förvärvar en fastighet försäkras sig om att anläggningar inom strandskyddat område är lagliga. Regleringen i 26 kap. 12 § miljöbalken är tillämplig inom stora delar av miljörätten och om en ny ägare haft svårt att få reda på förhållanden kring marken kan det finnas en oskälighet. En sådan svårighet omfattar dock inte enkelt konstaterbara fakta såsom om det finns vederbörliga tillstånd och dispenser, vilket behörig myndighet kan ge besked om.

Frågan om en ny ägare haft anledning att misstänka att relevanta tillstånd inte finns saknar rättslig relevans, liksom frågan om det finns något som tyder på att överlåtelsen skett i syfte att kringgå strandskyddsbestämmelserna. I strandskyddslagstiftningen finns ingen preskriptionsregel och av förarbeten till miljöbalken framgår att en sådan skulle motverka lagstiftningens syfte.

Bryggan är nyuppförd vilket framgår av att virket var nytt vid platsbesök 2018. Att bryggan har uppförts av nuvarande ägare styrks även av yttrande från dem. Det är inte

klargjort att den brygga som tidigare funnits på platsen varit kontinuerligt beständig sedan 1975.

M L och E P har anfört bl.a. följande:

Tidigare ägare har berättat att tomten invid sjön varit ianspråktagen sedan före 1975 och vittnat om brygga, fiskerätt, båt, stenläggning, grillplats och bad. En brygga har säkerligen funnits på plats sedan före 1975 även om restaureringar gjorts löpande. Flygfotona är tagna vintertid när bryggan varit uppdragen. Som länsstyrelsen påpekat finns de gamla betongfundamenten kvar under vattnet men brädorna på ytan av bryggan är nya.

M L och E P har gett in utredning i form av bl.a. fotografier.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

När det gäller den brygga som omfattas av punkten 1 i föreläggandet instämmer Mark- och miljööverdomstolen i mark- och miljödomstolens bedömning att utredningen i målet inte ger tillräckligt stöd för slutsatsen att det kontinuerligt har funnits en brygga på platsen sedan före generellt strandskydd infördes 1975. Den utredning som M L och E P har gett in i Mark- och miljööverdomstolen förändrar inte den bedömningen. De aktuella delarna av bryggan har uppförts av M L och E P utan strandskyddsdispens och länsstyrelsen har därför haft fog för föreläggandet i den delen. Eftersom föreläggandet omfattar den brygga som uppförts av M L och E P, och således inte en brygga uppförd av tidigare fastighetsägare, ska en skälighetsbedömning enligt 26 kap. 12 § miljöbalken inte göras. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därför punkten 1 i föreläggandet och för den punkten föreskrivet vite fastställas.

Mark- och miljödomstolen har i den överklagade domen rättat ett skrivfel när det gäller det vite som förenats med punkten 2 i föreläggandet. Det har inte framkommit skäl att ändra detta och länsstyrelsens yrkande i den delen ska därför avslås.

Den belysning och bänk som omfattas av punkten 3 i föreläggandet har enligt Mark- och miljööverdomstolen en privatiserande effekt och kräver därmed strandskyddsdispens, se 7 kap. 15 § 2 miljöbalken. Eftersom dispens saknas har länsstyrelsen haft grund för föreläggandet i dessa delar. Frågan är om det är skäligt att rikta föreläggandet mot M L och E P med hänsyn till att belysningen och bänken inte uppförts av dem utan fanns där när de köpte fastigheten 2017.

I de fall tidigare fastighetsägare i denna egenskap kunnat föreläggas att avhjälpa skada eller olägenhet som uppstått vid deras användning av en fastighet enligt 7 kap. miljöbalken får en tillsynsmyndighet ge ett sådant föreläggande mot en ny ägare endast om det är skäligt, se 26 kap. 12 § miljöbalken.

I aktuellt fall är det fråga om anordningar som bidrar till att privatisera området. Det saknas uppgifter om hur länge anordningarna har funnits på platsen. Vidare bedöms kostnaden för att följa föreläggandet som relativt liten. Mark- och miljööverdomstolen anser därför att det är skäligt att rikta föreläggandet mot fastighetens nuvarande ägare. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska punkten 3 i föreläggandet fastställas i de delar som avser belysning och bänk liksom det vite som förenats med den punkten.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Mikael Schultz, hovrättsrådet Li Brismo, referent, och hovrättsassessorn Hannah Grahn.

Föredragande har varit Leonard Örner.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-08-12
meddelad i
Växjö

Mål nr M 911-19

PARTER

Klagande

1. M L
2. E P

Motpart

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut 2019-01-28 i ärende nr 515-29905-2018, se bilaga 1

SAKEN

Tillsyn av strandskyddet inom fågelskyddsområde vid Osbysjön på fastigheten X i Osby kommun

---

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen upphäver punkterna 1 och 3 i Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 28 januari 2019 (dnr 515-29905-2018) inklusive för punkterna föreskrivet vite.
2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt, vilket innebär att punkterna 2 och 4 i beslutet fastställs. Det vite som punkten 2 i beslutet har förenats med ändras dock så att punkten istället förenas med ett vite på 10 000 kr fördelat så som 5 000 kr för vardera fastighetsägaren. Vitet för punkten 4 kvarstår.

Dok.Id 482386

Postadress
Box 81
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-560 100

E-post: mmd.vaxjo@dom.se
www.vaxjotingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har den 28 januari 2019 (515-29905-2018) förelagt E P och M L, så som ägare till fastigheten X i Osby kommun att senast 6 månader efter att beslutet har vunnit laga kraft, utföra följande åtgärder på fastigheten.

1. Ta bort brygga som visas på bild 1 i bilaga 1 till länsstyrelsens beslut, belägen inom rödmarkerat område i bilaga 2 till länsstyrelsens beslut. Bryggans samtliga delar på land och ovan vattenytan ska avlägsnas.
2. Avlägsna trädäck runt båthus som visas på bild 2 i bilaga 1 till länsstyrelsens beslut, inom rödmarkerat område i bilaga 2 till länsstyrelsens beslut.
3. Avlägsna grillplats, stenplattor, belysning och bänk som har placerats ut inom rödmarkerat område i bilaga 2 till länsstyrelsens beslut. Åtgärden ska utföras på ett sådant sätt att ni inte tar mark i anspråk så som tomtplats inom den rödmarkerade ytan.
4. Dokumentation som visar att åtgärderna är utförda ska komma in till länsstyrelsen när arbetet är avslutat, dock senast 7 månader efter att beslutet har vunnit laga kraft. Dokumentationen ska mejlas till skane@lansstyrelsen.se eller skickas till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 Malmö. Diarienumret som framgår av beslutet ska anges.

Punkt 1 förenades med ett vite på 10 000 kr fördelat så som 5 000 kr för vardera fastighetsägaren.

Punkt 2 förenades med ett vite på 10 000 kr fördelat så som 50 000 kr för vardera fastighetsägaren.

Punkt 3 förenades med ett vite på 5 000 kr fördelat så som 2 500 kr för vardera fastighetsägaren.

Punkt 4 förenades med ett vite på 1 000 kr fördelat så som 500 kr för vardera fastighetsägaren.

E P och M L (klagandena) har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Klagandena yrkar, så som det får förstås, att beslutet ska upphävas. Till stöd för sitt yrkande anför de i huvudsak följande.

Det är flera saker som inte stämmer i beslutet, t.ex. är vitet felräknat. Det är väldigt svårt att förstå hur länsstyrelsen har räknat. Länsstyrelsen hänvisar också till ett flygfoto från 2010 som inte finns med i beslutet.

De äger en gammal tomt på 110 år som är ianspråktagen hela vägen ner till sjön sedan 1939 då huset byggdes. Detta påvisas i Norénutredningen (vilken bifogats överklagandet) och kan intygas av grannar som bott där sedan 1956. Det finns mycket som visar att stranden har använts till solbadning, bollspel och andra fritidssysselsättningar vilket borde vara ett tecken på att marken har varit ianspråktagen sedan länge.

Bryggan på tomten har varit på plats långt innan 1975 och det kan man se på flygfoton från 1975, 1994, 2009 och 2012. Anledningen till att man inte ser den på övriga foton är att de är tagna när bryggan varit upplöckad för vintern. Där ser man också att båtarna är uppdragna för årstiden. Ytan på bryggan är renoverad men grunden (betongfundament och järnvägsräls) finns kvar sedan innan 1975.

En brygga är ett måste om man vill ha båt i sjön då hela strandlinjen är stensatt. Detta påtalas även i Norénutredningen. På grund av stensättningen kan man inte dra upp båten och den kan inte ligga i då den då gnags mot stenarna. Detta har de fått erfara med renovering av båt som följd.

Cementröret som används som grill vid sjön har även det varit på plats sedan väldigt länge. Enligt hörsägen ska det ha funnits på platsen sedan 1970-talet vilket man också kan se på slitningar och sprickor i det. De tycker sig också kunna skönja det på länsstyrelsens flygfoton. Även stensättningen som finns bredvid röret verkar

vara från samma tid då det är överväxt med ogräs och inte har brukats på länge. De anser att det torde vara ett större ingrepp i biotop och insektsliv att nu gräva upp sättningen.

Trädäcket vid sjöboden är nybyggt men är inte fastsatt i byggnad eller mark för att inte påverka biotopen.

Ett tillsynsärende (dnr 515-29909-2018) på grannfastigheten Y, vilket är en likvärdig tomt och byggnationer, har lagts ned. Det är märkligt att deras fall dras vidare då.

Kommunen har historiskt sett varit väldigt tillåtande när det kommer till muntliga godkännanden av bryggor, vilket kommunstyrelsens ordförande N L har bekräftat via e-post.

Tyvärr har de inte några foton från förr eftersom de bara bott i huset i två år och de inte kunnat få information och bilder från tidigare ägare. I objektsbeskrivningen när de köpte huset nämns det att el är dragen till lampan nere vid grillplats och bänk vid sjön. De har inte trott att detta på något sätt skulle vara olagligt eftersom de har läst och förstått mäklarens beskrivning av fastigheten.

På ett fotografi taget 1979, som de fått av sina grannar, finns bryggan framför stenpiren med samt delar av boden.

Länsstyrelsen motsätter sig klagandenas yrkande och vidhåller att återställande åtgärder ska ske enligt beslutet. Till stöd för detta hänvisar länsstyrelsen till sitt beslut samt tillägger i huvudsak följande.

Vitet

Det finns ett skrivfel i beslutet avseende det vite som förenats med punkten 2 i beslutet. Det står att vitet är 10 000 kr fördelat så som 50 000 kr för vardera fastighetsägaren, men ska vara 5 000 kr för vardera fastighetsägaren.

Förekomst av brygga på ortofoton

Det som syns på ortofoto från 2012 är stenpiren då den i utformning överensstämmer med ortofoto från 2018 men inte med ortofoto från 2010. Bryggan kan således inte anses ha varit kontinuerligt förekommande på platsen sedan innan strandskyddets ikraftträdande.

Stenpiren behöver inte tas bort utan endast bryggan förstått som den nya träkonstruktionen. Länsstyrelsen står därför fast vid sitt beslut men motsätter sig inte att domstolen gör ett förtydligande att punkten 1 i föreläggandet endast avser träkonstruktionen.

Norénutredningen

Norénutredningen avser *Yttrande angående inverkan på fastigheter utmed Osbysjön och Drivån vid korttidsreglering av Osbysjön*, av K. Norén Konsulterande Ingenjörbyrå AB. Den aktuella fastigheten hade vid tidpunkten beteckningen Z (ändrades 1964). Av utredningen framgår att det – vid den vattenföring som rådde när utredningen upprättades – under vissa perioder förekom en torrlagd sandstrand nedanför fastigheten. Denna kunde nyttjas för solbadning, bollsporter och fritidsaktiviteter. Denna strand är efter regleringen inte längre tillgänglig.

Utredningen visar även att det har funnits en stenbrygga på fastigheten samt att det då var möjligt att dra upp sina båtar på strandkanten vid lågt vattenstånd. Det kan tolkas som att ytterligare bryggor inte behövdes innan regleringen skedde.

Utredningen visar att nuvarande X inte har bedömts beröras av vattenregleringen på ett sådant sätt att det kunde vara berättigat med ersättning, samt att där har funnits en stenbrygga. Några andra slutsatser bör inte dras av denna. Att den blottlagda sjöbotten sommartid använts för friluftaktiviteter är inte samma sak som att den nu aktuella ytan vid detta tillfälle varit ianspråktagen så som tomt.

På den ekonomiska kartan från den 1 juni 1976 är endast den övre, östra delen av fastigheten markerad som trädgård medan delen närmast sjön är naturmark. Denna gräns följer den topografiska kurvan liksom den i länsstyrelsens beslut angivna gränsen för återställande åtgärder.

Muntliga beslut från Osby kommun

Klagandena har anfört att muntliga godkännanden av bryggor har tillåtits i Osby kommun. I det aktuella fallet finns det dock inget som stödjer att en sådan dispens skulle ha givits.

Den korrekta myndigheten för prövning av strandskyddsdispenser i det aktuella området är länsstyrelsen, då området omfattas av fågelskyddsområdet. Kommunen har därmed inget bemyndigande att meddela dispenser på fastigheten X. Om kommunen hade varit korrekt myndighet, ska beslut om dispens skickas till länsstyrelsen för granskning och eventuell överprövning. Något sådant ärende har inte kommit in till länsstyrelsen.

Av vad som framkommer av den dokumentation som finns från N L, kommunstyrelsens ordförande, framgår inte att kommunen skulle ha tagit beslut baserat på de särskilda skälen i 7 kap. 18 § miljöbalken eller något annat av de rekvisit som krävs för ett beslut om dispens från gällande förbudslagstiftning. Det framkommer inte heller att ett sådant beslut, så som är brukligt, skulle ha förenats med några villkor för att säkerställa allmänhetens tillträde till en fri passage mellan strandlinjen och en avgränsad tomtplats eller vilka andra villkor som krävs för att trygga förutsättningarna för växt- och djurliv.

Ett beslut som har fattats av fel myndighet och utan att ha föregåtts av varken skriftlig ansökan eller skriftligt beslut och som inte dokumenterats genom diarieföring hos myndigheten kan inte anses ha uppkommit i laga ordning och kan därför inte heller anses bära rättskraft.

Angående att ett gynnande myndighetsbeslut inte kan ändras till nackdel för den enskilda har utarbetats i praxis att detta enbart kan anses omfatta beslut som uppkommit i laga ordning. I t.ex. Miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätts dom den 3 maj 2007 i mål nr M 2926-06 fastslås att ett besked om att det inte behövs dispens inte är att jämföra med ett positivt dispensbeslut. Vad som lämnats är istället endast en enskild tjänstemans eller politikers personliga tolkning av gällande bestämmelser. Beskedet har inga som helst rättsverkningar. I det aktuella fallet bedömdes det sålunda rimligt att förelägga om återställande åtgärder då förbudet i 7 kap. 16 § miljöbalken har överträtts. Detta trots att kommunen styrkt att muntligt besked har lämnats.

Vad gäller ett sådant muntligt uttalandes påverkan på skälighetsavvägningen för beslut om föreläggande om rättelse finns det möjlighet för den enskilde att kräva ersättning från kommunen för skada denna lidit på grund av oriktig myndighetsutövning. Detta kan jämföras med möjlighet att civilrättsligt kräva ersättning vid köp av fastighet vid likande omständigheter, där detta inte framgått vid köpet. Föreläggande om rättelse kan därmed inte anses oskäligt.

Avslutat ärende dnr 515-29909-2018

Klagandena har anfört att ett ärende på grannfastigheten Y har avslutats utan krav på åtgärder trots liknande omständigheter. Y ligger tre fastigheter norr om X som det här målet gäller. Att ärendet gällande Y har avslutats utan krav på åtgärder påverkar därför inte tillträdet på den aktuella fastigheten norrifrån. Grannarna direkt norr om X har förelagts om rättelse för liknande åtgärder, vilket tillgodoser allmänhetens tillträde längs hela den aktuella strandsträckan.

I ärendet på Y har fastighetsägaren kunnat uppvisa dokument som styrker att fastigheten har varit kontinuerligt ianspråktagen på ett sätt som medför att det allmännas tillträde till fastigheten är avsevärt begränsat sedan innan det generella strandskyddet trädde i kraft. Det har därför inte bedömts som skäligt att gå vidare med det ärendet. Omständigheterna är dessutom annorlunda då den sjöbod som

finns på X inte omfattas av hemfridszon på samma sätt som en byggnad som används som privatbostad så som den på Y.

Klagandena tillägger i huvudsak följande.

De undrar när flygfotona, som är fogade till länsstyrelsens yttrande, är tagna då de tycker sig kunna se att båten ligger på land söder om piren. En brygga i en sjö som regleras måste tas upp vintertid eftersom isen annars bryter sönder den. Eftersom man kan se att båten ligger på land misstänker de att även bryggan är upptagen för vintern.

De har inga bilder men tycker inte att 5–6 bilder över 40 års tid på när någon sitter och fikar vid en sjö borde ha mer betydelse än det faktum att det finns en stensättning och grillring sedan många år tillbaka som visar att platsen har varit ianspråktagen.

Bara för att stranden försvann med regleringen så slutade inte människorna som bott där att nyttja marken till aktiviteter. Det som tidigare hade gjorts på sandstranden fick flyttas upp på gräset.

Det stämmer att det inte fanns ett behov av brygga innan regleringen men efter regleringen gjordes fanns ett sådant behov.

De vill inte åberopa sina grannar som vittnen, men förlitar sig på mark- och miljödomstolens goda omdöme.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn i målet.

Mark- och miljödomstolens prövning

I sin prövning har mark- och miljödomstolen att ta hänsyn till det som länsstyrelsen har prövat, omständigheterna i målet samt gällande lagstiftning. Domstolen kan inte inom ramen för detta mål ta hänsyn till eller bedöma hur länsstyrelsen har agerat i ett annat tillsynsärende. Det innebär att klagandenas invändning om att ett tillsynsärende gällande en närliggande fastighet har lagts ned utan att länsstyrelsen har ställt krav på den fastighetsägaren, ska lämnas utan avseende.

Muntlig strandskyddsdispens från Osby kommun

Klagandena har förklarat att Osby kommun historiskt har varit tillåtande med muntliga godkännanden av bryggor och hänvisat till ett e-postmeddelande från kommunstyrelsens ordförande. Av e-postmeddelandet framgår att kommunen har haft en tradition av att se generöst på strandskyddsdispenser och att det främst har skett genom muntliga kontakter mellan kommunens handläggare/politiker och berörda fastighetsägare.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att det är länsstyrelsen som är behörig myndighet att lämna strandskyddsdispens inom fågelskyddsområdet. Det innebär att om kommunen har lämnat dispens, vilket inte är klarlagt i målet, så har detta beslut ingen rättskraft eftersom kommunen saknar behörighet att besluta i frågan. Om kommunen trots det har lämnat dispens skulle det eventuellt kunna utgöra grund för den som har lidit skada till följd av kommunens beslut, att begära ersättning från kommunen för detta. Talan om ersättning för skada till följd av felaktig myndighetsutövning väcks vid allmän domstol.

Mot denna bakgrund konstaterar domstolen att om kommunen har lämnat muntlig strandskyddsdispens påverkar det inte bedömningen i detta mål. Klagandenas invändning om detta lämnas därför utan avseende.

Har marken stadigvarande varit ianspråktagen sedan före 1975?

Klagandena har gjort gällande att bryggan och grillplatsen med plattsättning, bänk och grillring har funnits på platsen sedan före 1975, men inte presenterat någon

bevisning för det. Länsstyrelsen har anfört att anläggningarna inte har funnits där sedan före 1975.

I målet har inte presenterats något som visar under hur lång period bryggan och grillplatsen m.m. har funnits på platsen. Domstolen kan därför inte konstatera att anläggningarna har funnits där sedan innan det generella strandskyddet infördes den 1 juli 1975. Detta trots att det vid synen framgick att de funnits där en längre tid. Domstolen bedömer därför att det inte är visat att marken har varit stadigvarande ianspråktagen sedan före den 1 juli 1975 på det sätt som klagandena har hävdad.

Punkten 1 – bryggan

Punkten 1 i föreläggandet innebär att bryggan ska tas bort genom att samtliga delar på land och ovan vattenytan avlägsnas.

Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har tidigare i ett avgörande kommit fram till att det inte varit skäligt att kräva att en ny fastighetsägare ska riva en vid köpet befintlig brygga. Detta då det inte framkommit något som tydde på att överlåtelsen av fastigheten hade skett i syfte att kringgå strandskyddet och köparen inte bedömdes ha haft anledning att misstänka att strandskyddsdispens saknades, se MÖD 2017:16.

I nu aktuellt mål har framkommit att klagandena köpte fastigheten X under 2017 och att bryggan fanns på fastigheten redan då. Det finns inget som tyder på att överlåtelsen har skett i syfte att kringgå strandskyddet. Vidare bedömer mark- och miljödomstolen att det inte har funnits någon anledning för klagandena att misstänka att det saknades strandskyddsdispens för bryggan. Mot denna bakgrund bedömer domstolen att det inte är skäligt att förelägga klagandena att ta bort bryggan. Punkten 1 i beslutet ska därför upphävas liksom med punkten förenat vite.

Punkten 2 – trädäcket runt båthuset

Punkten 2 innebär att trädäcket runt båthuset ska avlägsnas. Klagandena har uppgett att det är de som har uppfört trädäcket.

Mark- och miljödomstolen bedömer att uppförandet av trädäcket har krävt dispens. Enligt domstolens mening finns det inte några sådana särskilda skäl som krävs enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken för dispens. Länsstyrelsen har därför haft fog att förelägga klagandena att ta bort trädäcket. Punkten 2 i beslutet ska således kvarstå.

Punkten har förenats med vite om 10 000 kr fördelat så som 50 000 kr för vardera fastighetsägaren. Länsstyrelsen har angett att detta är ett skrivfel och att avsikten är att vitet ska vara 10 000 kr fördelat så som 5 000 kr för vardera fastighetsägaren. Beslutet ska därför ändras på så sätt att skrivfelet rättas. I övrigt bedömer mark- och miljödomstolen vitet som skäligt.

Punkten 3 – grillplatsen med stenplattor, belysning och bänk

Punkten 3 i föreläggandet innebär att grillplats, stenplattor, belysning och bänk ska avlägsnas. Det ska ske på ett sådant sätt att mark inte tas i anspråk som tomtplats.

Mark- och miljödomstolen kunde vid synen konstatera att grillplats, stenplattor, belysning och bänk har funnits på platsen en längre tid. Klagandena har påstått att anläggningarna har funnits där sedan redan innan 1975. Det står därmed klart att anläggningarna fanns på platsen innan klagandena köpte fastigheten. Domstolen bedömer inte att klagandena haft anledning att misstänka att det inte fanns strandskyddsdispens för anläggningarna alternativt att sådan dispens krävdes till följd av att de funnits på platsen innan det generella strandskyddet infördes. Vidare finns det inget som tyder på att fastighetsöverlåtelsen har skett i syfte att kringgå strandskyddet. Med hänvisning till MÖD 2017:16 (se ovan) kan det därför inte anses skäligt att förelägga klagandena att avlägsna grillplats, stenplattor, belysning och bänk. Punkten 3 ska därför upphävas jämte med punkten förenat vite.

Punkten 4 – dokumentation

Eftersom mark- och miljödomstolen enligt ovan har kommit fram till att punkten 2 i föreläggandet ska kvarstå ska även punkten 4, som innebär att klagandena ska lämna in dokumentation över utförda åtgärder, kvarstå. Genom att punkterna 1 och

3 upphävs kommer punkten 4 endast att avse dokumentation av åtgärder enligt punkten 2. Domstolen bedömer dock inte att detta medför att punkten 4 behöver ändras. Punkten 4 ska därför fastställas. Det vite om 1 000 kr (500 kr för vardera fastighetsägaren) som punkten har förenats med är skäligt och ska kvarstå.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen bedömer att fastigheten X är ianspråktagen på ett sätt som strider mot strandskyddets syften och att det inte är visat att den har varit det sedan innan det generella strandskyddet infördes. Bryggan, grillplatsen med stenläggning, belysning och bänk samt trädäcket har därför krävt strandskyddsdispens. Det är inte visat i målet att sådan dispens har erhållits. Bryggan samt grillplatsen med stenläggning, belysning och bänk har dock uppförts av tidigare fastighetsägare och det finns inget som tyder på att nuvarande fastighetsägare har haft kännedom om eller borde ha misstänkt att strandskyddsdispens saknades. Inte heller bedöms fastighetsöverlåtelsen ha skett i syfte att kringgå strandskyddet. Domstolen bedömer därför att det är oskäligt att förelägga nuvarande fastighetsägare att ta bort dessa anläggningar. Punkterna 1 och 3 i föreläggandet ska därför upphävas. Trädäcket har uppförts av nuvarande fastighetsägare varför föreläggandet avseende det, punkten 2 i föreläggandet, ska kvarstå. Även punkten 4 ska kvarstå. Vitesbeloppen som punkterna 2 och 4 har förenats med bedöms som skäliga, men ett skrivfel avseende vitet förenat med punkten 2 ska rättas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 2 september 2019.

Urban Lund

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius. Föredragande har varit tingsnotarien Mikkaela Fridell.